

Heb je lang in een grot geleefd, dan heb je weinig gemist.

Arjan Terpstra Muziekredacteur

Popmuziek is morsdood

START
Stelling: popmuziek heeft zijn beste tijd gehad

Nou, zo zwart-wit is het natuurlijk niet. Adele verkoopt multiple platinum, wereldwijd, bijvoorbeeld, met haar nieuwe plaat, 21. Dus pop leeft.

Leuk bedacht, maar de hitparades staan al jaren vol met hetzelfde. Retro is de norm, of je het leuk vindt of niet. Adele? Aretha meets Dusty. Rumer: de Carpenters 2.0. Lady Gaga, Rihanna: inwisselbare Madonna-pop. Ga maar na (en eerlijk antwoord geven): wanneer heb je voor het laatst een écht originele sound gehoord?

Dat zeg ik: ik ontdek op internet regelmatig nieuwe indie-bands met een supertof geluid, heel origineel. Ik noem een James Blake, een Panda Bear, een Fleet Foxes.

Kom op zeg: als er één genre is waar het conservatisme hoogtij viert, dan is het in de indie-muziek. Houthackers-blues van stadsjongens, singer-songwriter muziek: er gebeurt niets. Net als in hiphop, dance, soul, r&b, rockmuziek. Populaire muziek zit in één grote terugverwijzing gevangen.

Ik vind het een beetje **zuur**, deze discussie. Alle kunstenaars staan op de schouders van reuzen, je ontkomt niet aan vergelijkingen met het verleden. Originaliteit is sowieso overschat: een cultuur die zichzelf constant uit oude bronnen revitaliseert is ook een levende cultuur.

Die hang naar originaliteit heb ik niet bedacht, die is onderdeel van alle moderne westerse kunststromen. Punt is dat pop in een postmoderne fase is verzeild geraakt waarin alles 'vernieuwend' wordt genoemd, ook het samenvan van oude geluiden voor nieuw gebruik. Dat leidt tot culturele kortsluiting. Óf (A) je vernauwt 'vernieuwing' tot 'als het maar net ietsje anders is dan op de vorige plaat' (en vindt het best dat popmuziek nooit uit de huidige vormen zal breken), óf (B) je accepteert dat niet, en dan is popmuziek zoals we het kennen tot sterven gedomd.

HH/WAN/REUTERS

#Muziek Popmuziek heeft haar beste tijd gehad, denkt muziekredacteur Arjan Terpstra. Hitparades vol retro, podia vol reünie-acts en een eighies-revival die al twee keer zo lang duurt als de eighies zelf: het kunstje is gedaan. Het einde van een tijdperk is nabij.

Tekst Arjan Terpstra Illustratie Els Engel

Hoe lang duurt het voor een muziekjournalist cynisch wordt, vroeg een aanstormend journalistiek talent mij. Vijftien jaar, antwoordde ik zonder blikken of blozen. Vijftien jaar om den brode concerten bezoeken, cd's beluisteren, met muzikanten praten, en je voelt de verandering in je botten sluipen. Van jonge hond met een gretige honger naar nieuwe plaatjes verander je gestaag in een jonge hond die met tegenzin het volgende cd'tje in de lade schuift, een biografietje leest en zich inleest voor het volgende interview met een brave borst met een gitaar op schoot.

Als nuance gaf ik aan het aanstormende talent nog mee dat het wel uitmaakt in welke vijftien jaar je over popmuziek schrijft. In het recent uitgekomen boek over veertig jaar muziekblad OOR, *Keihard en Swingend* van Barend Toet, staan smeutige verhalen over popmuziek vanaf 1971. In Toets eerste vijftien jaar gebeurde er op popgebied nogal wat. Had je net over Frank Zappa's genie geschreven, was de punk al begonnen. Dook er op Jamaica ineens een derdewereldster op (Bob Marley) of werd soulkoning Marvin Gaye plotsklaps door zijn vader vermoord. Ging Michael Jackson als ZZZ'er verder en gaf Led Zeppelin nieuwe invulling aan het begrip 'seksuele excessen', om een paar dwarstraten te noemen.

'Mijn' vijftien jaar (voor het gemak 1995 tot nu) begonnen met het massasucces van Radiohead, de heiligverklaring van Jeff Buckley, de stadionsuccessen van U2, de popularisering van het begrip singer-songwriter en de hype rond grunge. En eerlijk gezegd: sindsdien zijn er op muzikaal vlak weinig dingen gebeurd die van dezelfde orde zijn. In plaats van Zappa's en Zeppelins was rock-'n-roll voortaan de Foo Fighters en Linkin Park. Hiphop ging lokaal (Neder-

hop) en stagneerde abrupt in vorm en betekenis. Reggae werd dancehall werd dubstep – lekker dansen zonder boodschap. Marvins emotionele kracht werd de gespeelde emotie van Usher. In plaats van punk met zijn boertige anti-ethiek kwam er een lo-fi hype-je en Marilyn Manson. Wat we ook kregen, vijftien lange jaren: dui-zenden, dui-zen-den cd's van indie-gitaarbandjes die allemaal heel integer, heel serieus, héél hard bezig waren met een album dat net zo klinkt als dat van andere indie-gitaarbandjes.

Cynisch dus, *jawohl*. Ook omdat de trends aan het einde van 'mijn' vijftien jaar erop wijzen dat het niet snel beter wordt. Radiohead, Jeff Buckley en U2 zijn nog steeds vaste waarden in de discussie over 'kwaliteitspop' – heb je vijftien jaar in een grot gewoond, dan heb je weinig gemist. Op de grote podia reizen nog steeds dezelfde gezelschappen rond, of ze nu ooit gestopt zijn (The Police)

of niet (Rolling Stones). Nieuwegeres? Eigenlijk niet: termen als nu-soul, post-grunge, alt-folk zijn dappere pogingen er nog iets van te maken; echt vernieuwend zijn de genres niet. Herhaling is troef, zeker in de hitparades, waar de jaren-vijftigswing van de Duitse band The Baseballs nog niet is verstornd of de retro-sound van de Duffy's en Adele's weerklinkt. R&B? Een lange, inwisselbare stroom zangers, duo's en trio's houdt even de aandacht vast en verdwijnt dan weer achter de horizon. Rockmuziek die mainstream wordt omarmd, zoals Bowie en Queen dat werden? Metallica mis-schien, maar ook dat is oud nieuws. De rest is meer van hetzelfde: garage bleef, new wave beleefte een new wave, en de *eighies* blijven maar terugkomen, gespiegeld worden, geparodi-geerd en vereerd, tot op het niveau waarop filosofen van de 'postmoderne fase in de popmuziek spreken: een fase waarin recylen van oude ideeën de norm is.

Nu is post-modernisme voor muziekbeschouwing een aardige stop-lap, maar geen blijvertje. Ik ben na vijftien jaar muziekjournalistiek bang dat de term bedoeld is om er nog iets van te maken, dat de hoop leeft dat de term 'post-modern' voldoende is om de sleetse plekken in de popmuziek te bedekken. Toen de Renaissance-schilders het niet meer wisten, begon een fase die kunsthistorici Maniërisme noemen: een tijdperk van dwepen met de vorm (de 'manier') en het loslaten van de Renaissance-idealens. Het leverde leuke schilderijen op, maar geen Rafaëls en Titiaans meer.

Ik heb het idee dat de pop, ondanks duizenden bands en miljoenen dj's, in een manieristische fase is beland. Dat hoeft u niet met mij eens te zijn. Is popmuziek dood? Het schema hiernaast helpt uw eigen gedachten vorm te geven. Rock on!

-1,4

miljard
De muziekindustrie zette in 2010 1,4 miljard euro minder om dan in het jaar ervoor. Platenverkoppen blijven dalen.

Nog zoiets

Ook in Nederland leidt pop op een kwijnend bestaan. Televisiemediata laten popmuziek massaal links liggen.

Niets op teevee

Recent ging muziekzender TMF ten onder; MTV is omgevormd tot real life-soap kanaal. Alleen *De Wereld Draait Door* houdt popmuziek in ere.

Geen geld

Ja maar het internet! Daar kun je inderdaad ook naar muziek luisteren. Maar zoek maar eens een adverteerder voor je muziekblog.

